

12. Yetkin Mühendislik

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Yetkin İnşaat Mühendisliği Uygulama Yönetmeliği'nin^[10] bazı hükümleri aşağıda belirtilmiştir;

1. no'lu maddede, bu yönetmeliğin amacının, tüm ülkede kişiler ve kamu yararı ile etik ilkelerine uygun, bilimsel gerekler ve çağdaş tekniklerle dayalı, üstün nitelikli ve güvenilir mühendislik hizmetlerinin sunulmasını ve bu hizmetlerle ilgili yanlış uygulamaların önlenmesini sağlamak üzere oluşturulan Yetkin Mühendislik düzeninin ve bu düzenin işleyiş esaslarının tanımlanmasıdır” ifadesi yer almaktadır.

Kapsamın açıklandığı 2. maddede; “bu yönetmeliğin Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği İnşaat Mühendisleri Odası'na kayıtlı tüm inşaat mühendislerinin meslek alanlarına yönelik araştırma, inceleme, projelendirme, raporlama, uygulama, eğitim ve teknik sorumluluk işlevleri kapsamında olan ve uzmanlık gerektiren üstün nitelikli ve güvenilir hizmeti verebilecek yetkin mühendislerin belirlenmesi ve belgelendirilmesi koşullarını kapsadığı” belirtilmektedir.

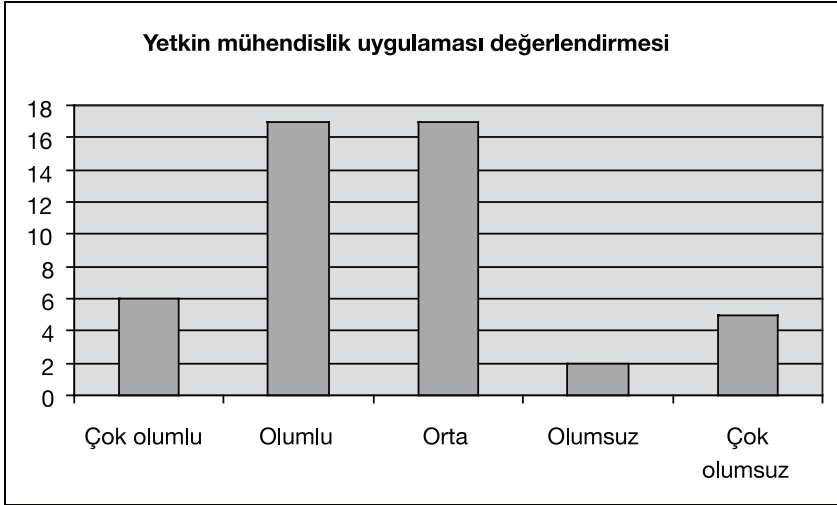
54

Yasal dayanağın açıklandığı 3. madde; “bu yönetmeliğin, 3458 sayılı ‘Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun’ ve 6235 sayılı ‘Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu’ ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin 14 Aralık 2004 gün ve 25670 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ‘Yetkin Mühendislik, Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği’ çerçevesinde ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin 27-30 Mayıs 2004 günlü 38. Olağan Genel Kurul kararlarına dayanılarak ve inşaat mühendisliği mesleğinin koşullarına ve gereksinimlerine yönelik olarak düzenlendiği” ifade edilmiştir.

Bu yönetmelikte Yetkin İnşaat Mühendisi, “İMO Yetkin İnşaat Mühendisliği Uygulama Yönetmeliği koşullarını sağlayarak, Yetkin Mühendislik Kurulu'nca Yetkin Mühendis unvanını almasına karar verilmiş olan inşaat mühendisi” olarak tanımlanmaktadır.

Üyelerin Yetkin Mühendislik uygulamasını nasıl değerlendirdiklerinin anlaşılmasına yönelik olarak sorulan sorulara verdikleri yanıtların dağılımı Şekil 8.'de verilmiştir. Buradan, Yetkin Mühendislik uygulamasının %36 oranda olumlu ve %13 oranında çok olumlu

bulunduđu, olumsuz olduđunu dűşűnen űyelerimizin oranının %4, çok olumsuz olduđunu dűşűnen űyelerimizin oranının da %11 civarında olduđu anlařılmaktadır. Kararsız olanlar %36 oranındadır.

řekil 8. Yetkin Műhendislik uygulaması deđerlendirmesi

Katılımcı űyelerin Yetkin Műhendis olmak isteseler, bunun hangi dalda olmasını isteyeceklerine yűnelik sorulara verdikleri yanıtlařın branřlara gűre dađılımını Tablo 11.'de verilmiřtir. Bu konuda Yapı Műhendisliđi, en çok Yetkin Műhendis olunmak istenen dal olarak řekillenmekte, bunu Yapım Yűnetimi ve Su Műhendisliđi izlemektedir. Yapı Műhendisliđi'nin en çok tercih edilen Yetkin Műhendislik dalı olması, en çok yűksek lisans yapılmak istenen dal olması ile paralellik gűsterirken, űyelerimizin en çok mesleki eksiklik hissettikleri Kıyı ve Liman Műhendisliđi konusunda Yetkin Műhendisliđe rađbet gűstermemesi ilgi çekici bir bulgudur.

Tablo 11. Yetkin Mühendislik dalı tercihleri

Yetkin Mühendislik dalı tercihi	Frekans	Yüzde (%)
Kıyı Liman Mühendisliği	0	0
Yapı Mühendisliği	33	63
Geoteknik Mühendisliği	5	10
Su Mühendisliği	3	6
Ulaştırma Mühendisliği	2	4
Yapım Yönetimi	9	17

Yetkin İnşaat Mühendisliği konusundaki fikir ve eleştirilerin belirlenmesi amacı ile yöneltilen “Yetkin Mühendislik düzenleme ve uygulamalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtlar aşağıdaki gibi olmuştur;

12.1. Olumlu olarak algılanan konular;

- Üniversitelerde görülen eğitimin farklılıklarının azaltılması ve mesleki laçkalaşmanın önüne geçmesi,
- Uzman kimselere çiraklık yaparak yetiştirilmesi,
- Sadece diplomanın yeterli bulunmayıp ve mesleki bilgilerin denetlenmesi,
- Branşlaşmayı sağlaması,
- Üniversiteden mezun olunduktan sonra her şeyin yapılabilmesine engel getirmesi ve düzenlemeler yapması,
- Kişilerin kendilerini yetiştirmelerini gerektirmesi,
- Belli şartlara haiz teknik elemanların belirlenmesini sağlaması,
- Yetkin teknik elemanların, yetkin oldukları konularda değerlendirilebilmelerine iman vermesi/desteklemesi,
- Mühendislerin bilgi birikimi ve deneyimlerine uygun olarak değerlendirilebilmelerine imkan vermesi,
- Uzmanlaşmaya imkan vermesi ve desteklemesi,
- Yetersiz uygulamalar ile insan hayatının tehlikeye atılmasını kısıtlaması,
- Herkesin bildiği alanda söz sahibi olmasını desteklemesi,
- Ayaklar altında bulunan mesleğin geliştirilmeye başlanmasına katkısı olması.

En önemli saptama, branşlaşmanın sağlanması, uzman olunan konularda etkinliğe imkan ve referans verilmesi açısından Yetkin Mühendislik düzenlemelerinin desteklendiğidir. Standart eğitim verilmesine katkıda bulunacak olması, mesleki bilgilerin ölçülüp değerlendirilebilme olanağı getirmesi ve her alanda tamamen serbest uygulamaları engellemesi açılarından olumlu izlenimler ifade edilmektedir. Mühendislerin sürekli gelişim sağlamaları için bir araç niteliği taşıması da olumlu bulunan yönlerden biri olarak değerlendirilmektedir. Usta-çırak ilişkisi ile olumlu kazanımlar sağlanacağı düşünülmektedir. Genel olarak mesleki uygulamaların ve uygulayıcıların düzeylerini arttırıcı etkide bulunacağı, gerekli niteliği sağlamak için çabalamayı gerektireceği, bu niteliklere haiz olmayanların ilgili konularda faaliyetlerinin kısıtlanacağı için faydalı bulunmaktadır.

12.2. Olumsuz olarak algılanan konular;

- Yeni mezun mühendisler iş bulma sıkıntısı getirmesi,
- Yeterli eğitim ve kalitede elemanlar yetiştirilmediği için uygulamada faydalı olmayacağı,
- Ülke şartlarında uygulamaların ne kadar sağlıklı olacağı şüphesi,
- Yetkin mühendislerin istenen standartlara ne denli ulaşmış olacağı şüphesi,
- Hakkıyla uygulanabilirliği şüphesi,
- Yeni mezunların önünü kapatacağı,
- Hak etmeyen kimselerin de yetkin mühendis belgesi alabileceği kuşkusu,
- Kişilerin bilgi ve deneyimlerinin yeterliliğinin objektif bir şekilde değerlendirilmesi gerekliliği,
- Yeterli bilgilendirilme yapılmadığı,
- Üniversitelerce bu konu için altyapı oluşturulması gerektiği.

Konu ile ilgili yeterli bilgi sahi olunmadığı, yeterince bilgilendirme yapılmadığı eleştirileri ifade edilmektedir. Buradan; yapılan toplantı, görüşme, tartışma, kanun ve yönetmelik taslaklarının ilgiye sunulması, kanun ve yönetmelik metinlerinin bültenlerle ve internet yolu ile ulaşım açılması, sınava giriş çağrılarının yapılması gibi faaliyetlerin istenen oranda bilgilendirme yapamamış olduğu tespiti yapılabilir. Bu konudaki faaliyetlerin artırılması, görüş ve önerilerin tartışılması ile daha doğruya ulaşılacağı mümkün görülmektedir.

Üniversite eğitiminin düzenlenmesi ve uygulanmasında “Uzman Mühendislik” konusunun esas alınmamış olduğu, bu uygulamanın gerektireceği donanımların mevcut sisteme eklenmesi gerekliliği ifade edilmiştir. Mevcut sistem mezunlarının bu yaklaşımı kendilerinin geliştirmek durumunda kalacak olması dezavantaj olarak görülmektedir.

Bu sıfatın kazanılmasına yönelik sınav ve değerlendirme sisteminin ne kadar objektif olacağı, gerekli niteliklere haiz olmayan kimselerin de Uzman Mühendis olabileceği kaygısı ifade edilmektedir.

Yeni mezun mühendislerin iş bulma şanslarının azalacağı, Yetkin Mühendislerce kullanılıp sömürülebilecekleri kaygısı da önemle vurgulanmaktadır.

Mevcut mühendis stoğu içinde yeterli sayıda “Yetkin Mühendis olabilecek nitelikte kimse” bulunup bulunmadığı, kağıt üzerinde olumlu şekilde ifade edilen sistemin uygulanması esnasında sıkıntılar yaşanabileceği de getirilen diğer eleştirilerdir.

Bu konuda en keskin ifadelerden birisi “yetkin olmayan kimseleri neden üniversiteden mezun ediyorlar?” sorusudur. Eğitim ve öğretim düzeyinin “her mezunun Yetkin Mühendislik şartlarına uygun nitelikte olmasını sağlaması gerektiği” fikrinin hakim olduğu bu yaklaşım, (mesleki uygulama ve deneyimlerin ayrı bir kategoride değerlendirilmesi kaydı ile) üzerinde dikkatle düşünülmesi gereken bir konuyu işaret etmektedir.